

Sygn. akt IV U 565/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalański
Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 listopada 2018 r. w S.

odwołania D. Z. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 5 czerwca 2017 r. Nr (...)

w sprawie D. Z. (1)

z udziałem płatnika składek S. C. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że D. Z. (1) podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia u płatnika składek S. C. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) od dnia 1 stycznia 2017 roku;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz D. Z. (1) kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 565/17

UZASADNIENIE

Decyzją Nr (...) z 5 czerwca 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit.a) ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 83 § 1 kpc w zw. z art. 300 kp stwierdził, że D. Z. (1) jako pracownik u płatnika składek S. C. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 1 stycznia 2017r.

W uzasadnieniu swojej decyzji organ rentowy wskazał, iż D. Z. (1) został zgłoszony z pracowniczym tytułem ubezpieczenia od 1 stycznia 2017 r. w pełnym wymiarze czasu pracy dopiero w dniu 16 stycznia 2017 r., czyli po terminie, jak również po dniu w którym rzeczywiście stał się niezdolny do pracy. Organ rentowy podkreślił, iż z

pozyskanej dokumentacji medycznej z Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w G. wynika, że D. Z. (1) faktycznie stał się niezdolny do pracy już w dniu 15 stycznia 2017r. w godzinach wieczornych. Niezdolność ta miała związek z potrąceniem przez samochód osobowy. W wyniku tego zdarzenia D. Z. (1) doznając urazu wielomiejscowego został przyjęty na Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej w G.. Okoliczność tę potwierdza dokumentacja medyczna oraz notatka w kronice zdarzeń Komendy Powiatowej Policji w G. z dnia 16 stycznia 2017r. Zdaniem organu rentowego nie można zgodzić się z tym, że D. Z. (1) faktycznie podjął wykonywanie zatrudnienia i świadczył pracę na rzecz płatnika składek S. C. (1). Zaś zgłoszenie go w dniu 16 stycznia 2017r. do ubezpieczenia społecznego było podyktowane uzyskaniem prawa do zasiłku chorobowego. Zważywszy, że wynagrodzenie D. Z. (1) jest o 25% wyższe od wynagrodzenia pracowników płatnika składek posiadających o wiele dłuższy staż pracy. Nie bez znaczenia również pozostaje fakt, że płatnik składek S. C. (2), u którego stan zatrudnienia utrzymuje się na tym samym poziomie zgłasza nowego pracownika w okresie, w którym nie osiąga dochodów z działalności.

Odwołanie od w/w decyzji wniósł D. Z. (1) domagając się jej zmiany i ustalenia, iż jako pracownik S. C. (1) od 1 stycznia 2017 r. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że u płatnika składek S. C. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) pracuje od stycznia 2017r. na podstawie umowy o pracę na czas określony. W ocenie ubezpieczonego decyzja ZUS jest zupełnie niezrozumiała i krzywdząca, gdyż nie może on ponosić negatywnych konsekwencji za uchybienia pracodawcy. Podobnie, nieścisłości i rozbieżności, które zostały ujawnione podczas postępowania wyjaśniającego przez organ rentowy nie powinny rzutować na jego prawo do objęcia ubezpieczeniem społecznym. Zdaniem ubezpieczonego, organ rentowy bezzasadnie twierdzi, że umowa o pracę z 31 grudnia 2016r. z płatnikiem składek S. C. (1) została zawarta dla pozorów i jest nieważna (odwołanie wraz z załącznikami k. 1-12 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, powołując się na argumentację zawartą w zaskarżanej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 14-17 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

D. Z. (1) w okresie od 1 stycznia 2017r. do 2 lutego 2018r. był zatrudniony płatnika składek S. C. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) na podstawie umowy o pracę na czas określony (kopia świadectwa pracy z 5 lutego 2018r. k.41 akt sprawy). W dniu 30 grudnia 2016r. strony zawarły umowę o pracę na czas określony, tj. od 1 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2017r. w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 2500 zł brutto miesięcznie. Jeszcze tego samego dnia, tj. 30 grudnia 2016r. D. Z. (1) otrzymał zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do podjęcia pracy na stanowisku robotnika ogólnobudowlanego (kopia orzeczenia lekarskiego k.28 akt organu rentowego). Zgodnie z treścią umowy D. Z. (1) został zatrudniony na stanowisku robotnika ogólnobudowlanego (kopia umowy o pracę na czas określony z 30 grudnia 2016r. k.27 akt organu rentowego). W dniach 2-3 stycznia 2017r. ubezpieczony odbył szkolenie z zakresu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy (kopia karty szkolenia wstępnego z zakresu BHP k. 29 akt organu rentowego). D. Z. (1) początkowo pracę wykonywał w tartaku, który znajduje się w siedzibie pracodawcy. Pracę rozpoczął po godzinie 7 i wykonywał ją przez 8 godzin dziennie. Do jego obowiązków należało segregowanie i układanie desek w suszarni oraz prace porządkowe na placu tartaku. Dodatkowo, ubezpieczony dwukrotnie pomagał przy porządkowaniu placu budowy w W.. Od sierpnia 2017r. D. Z. (1) wykonywał pracę na stanowisku robotnika ogólnobudowlanego w terenie, tj. bezpośrednio na budowach, które w tym czasookresie realizował pracodawca. W pierwszych dniach zatrudnienia pracę D. Z. (1) kontrolował i nadzorował bezpośrednio S. C. (1) (zeznania ubezpieczonego k. 70-71 akt sprawy, zeznania płatnika składek S. C. (1) k. 33-33v,71 akt sprawy, zeznania świadków M. G., Z. D. (1) oraz D. W. k. 68- 70 akt sprawy). D. Z. (1) przebywał na zwolnieniach lekarskich od 3 lutego 2017r. do 28 lutego 2017r. i od 1 marca 2017r. do 14 lipca 2017r. (kopia zaświadczenia lekarskiego k. 24 akt organu rentowego). W dniu 15 lipca 2017r. wrócił do pracy u płatnika składek i zatrudnienie kontynuował do 2 lutego 2018r. (zeznania ubezpieczonego k. 70v akt sprawy).

W okresie od 2 września 2011r. do 14 maja 2012r. oraz od 7 marca 2016r. do 31 grudnia 2016r. D. Z. (1) był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna (zaświadczenie k. 67 akt sprawy).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i obdarzonego przez Sąd wiarygodnością. Sąd obdarzył w całości dowód z przesłuchania stron: ubezpieczonego i płatnika składek oraz z zeznań przesłuchanych świadków: A. Z., M. G., Z. D. (2), D. W., z których bezspornie wynika, że między ubezpieczonym i płatnikiem składek od dnia 1 stycznia 2017 r. powstał stosunek pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie D. Z. (2) podlegało uwzględnieniu.

Okolicznością sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy umowa o pracę zawarta na czas określony z dnia 30 grudnia 2016r. jest umową ważną jak również czy była faktycznie wykonywana przez ubezpieczonego.

Zgodnie z art. 22 § 1 kp przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Ocena, czy strony łączy stosunek pracy, musi uwzględniać nazwę umowy i jej treść, a także faktyczny sposób realizacji obowiązków stron. Kryteria te, ustalone jednolicie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zostały przypomniane w wyroku z dnia 19 marca 2013 r., I PK 223/12 (OSNP 2014, nr 1, poz. 4). Charakter umowy ustala się na podstawie treści oświadczeń woli stron, dokonując ich wykładni zgodnie z art. 65 kc. Według tego przepisu oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współzycia społecznego oraz ustalone zwyczaje (§ 1), a w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu (§ 2).

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 30 maja 2006 r. w sprawie II UK 161/05, przy zakwestionowaniu przez ZUS umowy o pracę rzeczą sądu jest ustalenie, czy faktyczne oświadczenia woli stron miało na celu nawiązanie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 kp, czy też zamiarem pracodawcy było oddanie przysługi ubezpieczonemu w postaci zgłoszenia go do ubezpieczenia w sytuacji, gdy nie potrzebował pracownika i miał świadomość tego, że umowa nie będzie go obowiązywać, jego ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne będą krótkotrwałe, a ubezpieczony był zainteresowany objęciem jego ubezpieczeniem społecznym ze względu na spodziewaną niezdolność do pracy i związane z tym prawo do świadczeń. Gdyby z faktycznych oświadczeń woli stron wynikał taki zamiar, wykonywanie przez ubezpieczonego różnych czynności w firmie nie byłoby traktowane jako wykonywanie umowy o pracę. Natomiast w sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama ich świadomość co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (art. 58 § 1 k.c.).

Zgodnie z przepisem art. 58 § 1 kc sankcja nieważności czynności prawnej została przewidziana w przypadku, kiedy celem czynności prawnej jest obejście ustawy. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (§2).

Przyjmuje się, że działanie mające na celu obejście ustawy polega na wywołaniu pewnego skutku prawnego, który jest zakazany przez przepisy bezwzględnie obowiązujące, za pomocą takiego ukształtowania czynności prawnej, że zewnątrznie ma ona cechy niesprzeciwiające się obowiązującemu prawu. Wobec tego, aby przyjąć, że umowa o pracę zmierza do obejścia prawa, wymagane jest poczynienie konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących okoliczności jej zawarcia, celu jaki strony zamierzały osiągnąć, charakteru wykonywanej pracy i zachowania koniecznego elementu stosunku pracy, jakim jest wykonywanie pracy podporządkowanej. Ponadto, jeżeli w konkretnym przypadku została zawarta umowa o pracę nienaruszająca art. 22 kp, nie można stawiać zarzutu zawarcia takiej umowy w celu obejścia prawa, nawet gdy jej cel dyktowany był wyłącznie chęcią uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Znajduje to swoje uzasadnienie w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z przepisem art. 6 ust. 1 cytowanej ustawy obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne i rentowe obejmuje pracowników,

czyli - stosownie do art. 2 kodeksu pracy - osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, a nie takie, które tylko umowę o pracę zawarły (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013r., III AUa 1039/12).

Artykuł 83 § 1 kc stanowi, iż nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 12 lipca 2012 r. II UK 14/12, w orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów i nie może w związku z tym stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy.

W ocenie Sądu zebrany w sprawie materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy w postaci dokumentacji pracowniczej, jak również zeznań świadków pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w firmie płatnika składek: M. G., Z. D. (2) i D. W., potwierdza, że ubezpieczony od 1 stycznia 2017r. faktycznie świadczy pracę na rzecz S. C. (1) w związku z zawartą umową o pracę na czas określony, tj. do dnia 31 grudnia 2017r. D. Z. (1) w okresie od 1 stycznia 2017r. do 2 lutego 2018r. był zatrudniony u S. C. (1) w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 2500 zł brutto miesięcznie na podstawie zawartej 30 grudnia 2016r. umowy o pracę na czas określony (świadczenie pracy k.41 akt sprawy). Ubezpieczony pracował po 8 godzin dziennie. Jego praca polegała na segregowaniu i układaniu desek w suszarni oraz porządkowaniu placu tartaku. Ponadto, ubezpieczony pomagał przy porządkowaniu placu budowy w W.. Od sierpnia 2017r. D. Z. (1) wykonywał już prace robotnika ogólnobudowlanego w terenie, tj. bezpośrednio na budowach, które w tym czasookresie realizował pracodawca.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał, że D. Z. (1) faktycznie świadczył na rzecz S. C. (1) pracę od 1 stycznia 2017r. w związku z zawartą umową o pracę na czas określony. Powyższe potwierdziła płatnik składek w złożonych zeznaniach oraz świadkowie. Dlatego też, argumentacja organu rentowego, iż przedmiotowa umowa o pracę jest umową pozorną nie zasługuje na uwzględnienie. Wskazać należy, iż w okresie od 3 lutego 2017r. do 28 lutego 2017r. oraz od 1 marca 2017r. do 14 lipca 2017r. D. Z. (1) korzystał ze zwolnienia lekarskiego, jednakże niezdolność do pracy związana była z wypadkiem komunikacyjnym któremu uległ w dniu 15 stycznia 2017r. Podnieść należy, iż jest to sytuacja losowa, która zaistniała niezależnie od woli ubezpieczonego. Ponadto, ubezpieczony po zakończeniu zwolnienia lekarskiego wrócił do pracy u płatnika składek S. C. (1) i stosunek zatrudnienia kontynuował do 2 lutego 2018r. Należy również wskazać, że nie zgłoszenie ubezpieczonego do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w ustawowym terminie nastąpiło z powodu nie zachowania należytej staranności przez pracodawcę (zeznania płatnika składek). Powyższe jednak nie ma wpływu na istnienie między stronami stosunku pracy od dnia 1 stycznia 2017r. i nie stanowi dowodu, na to że ubezpieczony od tej daty pracy nie świadczył.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Artykuł 11 ust. 1 tej ustawy wskazuje, że obowiązkowo ubezpieczeniom chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12, a artykuł 12 ust. 1 w/w ustawy stanowi, iż obowiązkowo ubezpieczeniom wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Ze względu na to, że od 1 stycznia 2017 r. istniał między stronami stosunek pracy zachodzą podstawy do objęcia ubezpieczonego obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi jako pracownika.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w pkt I wyroku.

W konsekwencji, podstawę rozstrzygnięcia o kosztach stanowić powinna zasada odpowiedzialności za wynik procesu. Dlatego też, w nawiązaniu do regulacji wyrażonych w art. 98 § 3 kpc w zw. z art. 99 kpc w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r. poz. 1804), Sąd orzekł jak w pkt II wyroku.